

Sayfa 6 - 7

BİLLİ TEKNOLOJİ

Cumhuriyet

24.YIL

Türkiye'nin Haftalık Bilim Haberleri ve Kültürü Dergisi 25 Şubat 2011 Sayı 1249

Üçüncü
Dünyanın İğreti
Entelektüelleri

Doğan Kuban

Sayfa: 2

Paris'te Son
Konser ve
Tanrılık Katına
Yücelmek

Celal Şengör

Sayfa: 5

Otomotivde ne
yapılabilir?

Aykut Göker Sayfa: 6

Yine gelir dağılımı
üzerine

Okbay Yenal Sayfa: 7

Rudolph Nissen'in
düşündürdükleri

Mustafa Çetiner Sayfa: 11

Dayak yiyen
öğrencileri
gördükümüzde

Tanıl Türkoglu Sayfa: 12

Nasıl bir devlet?

Hayrettin Ökçesiz Sayfa: 19

Tekelci matbaadan,
bireyin sosyal
medyasına

Orhan Bursali Sayfa: 15

3 üniversitede işbirliği

Sayfa: 8

Çocuklarda
uyku
problemi

Sayfa: 6-7

Ölümünün 10.
yılında Jale İnan
cumhuriyetin ölçü

Osmancı Bahadır Sayfa: 12

Vaşak görüntülendi

Sayfa: 8

YÜKSEK KOTALI VE HİZLI INTERNET
TTNET MÜMКÜN

NET
Wİ-Fİ
Wİ-Fİ
9,99 TL

TTNET

"Türkiye Otomotiv Sanayii, klâsik araç sistemlerinde geçerli olan teknolojilerin çok prim yaptığı yılları kaçırıdıdan, [artık] bunlara değil, şeyrek asır sonrasının otomotiv teknolojilerine bakmalıdır."

Otomotivde Ne Yapılabilir? (3)

Akarsoy ne demişti? Otomotivde, "net katma değeri ciddî oranlarda artırmak ve vazgeçilmek için tek imkân, bilim ve teknolojiye yetkinleşmektir..." "Peki ama, hangi bilim ve teknoloji alanlarında? Onun gorusu şu:

"Gün geçmiyor ki gazetelerden hibrit veya elektrikli bir yerli aracın yapıldığı müjdesini almayı almam. Bu haberler 'Model Araba Severler' külâbü'nün meraka dayalı etkinliklerini çağrıştırıyor. Bir 'niş' bulup orada çalışma yapmanın önemi küfürsenemez ama bu, ulusal ya da bölgesel ölçekte bir yetkinlik kazanıldığı anlamına gelmez. Olması gereken, üzerinde çalışan binek aracının ulusal ve uluslararası pazarda rakiplerine fark atacağı bir üstünlüğe sahip klinmasi veya küresel üretim/küresel değer zincirinde ülkenizi bülgenizi værgâçilemez kılacak temel yetkinliklerin edinilmesidir. Küresel üstünlüğün en önemli kaynağı teknoloji hâkimiyetidir.

"Otomotiv sektörünü teknolojik bir sistem gibi ele alırsak bu sisteme bir çok teknolojinin birbirine paralel ilerlemeler kaydettiği görürlür. Sektorde var olmak bu teknolojilere çeşitli düzeylerde hâkim olmakla mümkündür. Sekktör, ayrıca, konumuzla ilgili yeni teknolojilerin ticarileşme alanında olarak da ele alınabileceğidir. Otomotiv, örneğin, nano-teknolojinin belâli alt başlıklarının; yüksek mukavemetli hafif bileşenlerle aşınmaya dayanıklı kaplamalar ve nano kompozitlerin; elektrokromik camlar ve krom ikanme teknolojisinin yeni ticarileşme alanlarıdır.

"Türkiye Otomotiv Sanayii, içten yanmalı motorlarda ilgili bazı teknolojilerin pazarı bugün cazip gözükmek bile, klâsik araç sistemlerinde geçerli olan bu teknolojilerim çok prim yaptığı yılları kaçırdığından, bunlara değil, şeyrek asır sonrasının otomotiv teknolojilerine bakmalıdır. Dolayısıyla, klâsik güç sistemlerinde, yillardan beri çok büyük bütçeler harcanan, buna karşılık, enerji tasarrufu, hareket esnekliği ya da konfor açısından sağlanan faydalılar ölümsizdeki sektörde kaldığı teknoloji arayışlarına önem vermekten, büyük olsılıkla bu sistemlerin yerini alacak 'sîrr emisyonu' elektrikli ulaşım sistem ve teknolojilerine yönelmek, stratejik açıdan çok daha doğru olabiliir. Batarya ve şarj teknolojileriyle şarj istasyonları vb. alternatiflerin yanında birlikte, kaçınılmaz olarak ulaşım kontrol, haberleşme ve navigasyon teknolojileri de önem kazanacaktır. Her ne kadar ülkemizdeki otomotiv sektörümüzde da, sektörde ilgili başka pek çok çalışmanın sonucularına dayanarak ele alabileceğimiz diğer taşıt teknolojileri konularının şunlar olacağ söylenebilir: Hibrit araçlar, yakıtlar (biyo-etanol, yenilenebilir yakıtlar, optimize yakıtlar); yakıt hücreleri, yakıt hücreleri ve hidrojen; ortak güvenlik (araçtan araca etkileşim, araç alt yapısı etkileşimi, akıllı ulaşım); malzemeler (hafif araq konseptleri, akıllı nanopartiküler ile malzemelerin çok katmanlı korunuşu, şok amaçlı hafif alaşımalar...). Ayrıca, yüksek getiri potansiyeline sahip 'DPF (Diesel Particulate Filter)', 'GDI (Gasoline Direct Injection)', 'ileri EPS (Electronic Power Steering) ve DCT (Dual Clutch Transmission)' gibi güç navigasyon sistemleri gibi telematik uygulamalar..."

Akarsoy, sözlerini şöyle noktaladı: "Varsayılm ki, otomotivde hep üretim [imalat] üssü olmakta şartınız. O zaman da üretim teknolojilerinde söz sahibi olmanız beklenmez mi? Üretim üssü olmakla övünmek üretim teknolojilerini geliştirmede yetkinleşmiş olmayı gerektirmez mi? Öyle sa, bu teknolojilerde de sâdece bir kullanıcınız."

Akarsoy'un söylediğini başka uzmanlar elbette benden çok daha iyi değerlendirebileceklerdir. Ama şu kadarnı da söyleyebilirim: Otomobil yapımı, emir-komuta kültüründe ("sekötürn babaları hâlle din!") ve şark kurnazlığına [hâlledemezse, "bertaraf olmasi" gündeme gelmiş siyasi hasma karşı kullanılabilecek iyi bir koz!] dâyanan bir politika anlayışıyla değil, uzun vadeli stratejik bakış açısıyla ele alınması gereken ulusal bir meseledir.

ÖLÜMÜNÜN 10. YILDÖNÜMÜ Inan (1914-2001) Yazı ve Fotoğraflar **Nehz Başçöglen** Arkeolog-Edîtr/Arkeoloji ve Sanat Yayınları

Ülkemiz arkeolojisinde eğitim, araştırma, zi, yayın, müze kurma, restorasyon projeleri, eski eser kaçakçılığı ile mücadele alanlarında verdiği unutulmaz hizmetlerle tanınan, 10 yıl önce 21 Şubat 2001'de kaybettigimiz Prof. Dr. Jale İnan yurttaşında ve dışında Türk arkeolojisinin "Sayın Hanımefendi" olarak tanınmış değerli bir bilim kadınımızdır. 1 Şubat 1914'te İstanbul'da doğan, 1934'te arkeoloji eğitimi için Alexander von Humboldt'un ilk bursiyerlerinden biri olarak Berlin'e giden Jale İnan bir yıl sonra Türk devletinin büsunu alarak 1943 yılında "Kunstgeschichtliche Untersuchung der Opferhandlung auf römischen Münzen" (Roma Sikkeleri Üzerinde Kurban Merasiminin Sanat Tarihi Açısından İncelenmesi) konulu tezyle ünlu bilimadamı Gerhard Rodewalt'ın yanında doktorasını tamamladı.

1944'te, İTÜ'nün (o zamanki adıyla Yüksek Mühendis Mektebi) öğretim üyelerinden Mustafa İnan ile evlendi, 1945'te oğlu Hüseyin İnan dünyaya geldi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde, 1946 yılında eğitime başlayan Klasik Arkeoloji Kürsüsü'nün kuruluşu sırasında Arif Müfid Mansel ile birlikte büyük emekleri geçti, aynı yıl başlayan Perge ve Side antik kentleri kazalarına A. Müfid Mansel ile birlikte katıldı, onun ölümünden sonra kazı çalışmalarını onun başkanlığında başarılı bir ekip organizasyonu ile gerçekleştirdi.

1955'te kurulan İst. Üni. Ed. Fak. Antalya Bölgesi Arkeoloji Araştırmaları İstasyonu na, Fakülte Meclisi, Prof. Dr. A. M. Mansel'i müdür, Doç. Dr. İnci Delemen tarafından sürdürülmemekte. Perge Kazıları 1946-1975 yılları arasında, Prof. Dr. Arif Müfid Mansel, 1975-1987 arası Prof. Dr. Jale İnan başkanlığında yapıldı, 1987-2009 arası Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu tarafından devralındı, halen Prof. Dr. İnci Delemen tarafından sürdürülmemekte. Perge Tiyatrosu'ndaki çalışmaları ise 1988 yılından 1992 yıldırnda Prof. Dr. Jale İnan'ın başkanlığında yürütüldü.

1975'te Arif Müfid Mansel'in ölümü üzerine kurucusu başkanlığına getirildi, bu görevini 1983'te emekli oluncaya kadar sürdürdü. İnan, asistanlıqlandan başlayarak öğrencilerileyi yakın ilişki kurdu ve onların yetişmeleri için destegini emekli olduktan sonra da,

Festschrift Für
Jale İnan
Armağanı

Hazırlayanlar: Nehz
Başçöglen - Mihm Küçük

Kitapta, yerli ve yabancı ünlü arkeologların, saat taraklılarının, özgün makaleleri yer alıyor. (Halil Çmbel, Zeynep Ahunbay, Ekrem Akurgal, Sedat Alp, Cevat Başaran, Marianne Bergman, Christoph W. Clairmont, Nathalie de Chaisemartin, Kenan Erim, Fahri İşki, Werner Fuchs ve diğerleri...) 2 cilt, 590 sayfa, ISBN: 975 - 7538 - 06

Toroslar'da Bir Antik Kent / Eine
Antike Stadt Im Taurussgebirge
Lybre? - Seleukeia?

Jale İnan
Antalya-Manavgat İlçesi sınırları içinde ülkenin liginc ören yerlerinden biri olan Lybre-Seleukeia antik kentinde Prof. Dr. Jale İnan başkanlığında 1972-1979 yılları arasında kurtarma kazıları yapıldı. Burası bir dağ yerleşmesi olmakla beraber, mevcut kalıntıları, ören yerinin özellikle Roma döneminde oldukça gelişmiş bir kent olduğunu göstermektedir. Bu kazıların tespit çalışmaları ve raporlarından derlenerek hazırlanan "Toroslar'da Bir Antik Kent Lybre? - Seleukeia?" Türk-

sayfa, ISBN: 975 - 7538 - 06

Yine Gelir Dağılımı Üzerine

Geçen yazımızda vahşi kapitalizmden hazırlı güç örnekler vermiştim. Dikkatli bir okuyucum, Goldman Sachs firması hakkında verdığım bonus rakamlarının doğru olamayacağımı işaret etti. Araştırdığımda haklı çıktı. Da-ha dikkatli olmam gerektiğini kabul ediyorum. Fakat gerçek rakamlara bakın CEO'sunun 2010 yılı için 12 milyon dolardan fazla bonus alması hiç bir hakanıyet ölçüsüne şigmiyor.

ABD'de son zamanlarda çok satan bir kitapda¹ da ABD'de gelir dağılımının nasıl kötüye gittiği biraz daha ayrıntıya giderek anlatıyor. Bu kitapta sözü edilen Goldman Sachs'ın CEO'su Lloyd C. Blankfein 2007 yılında 868 milyon dolar kazanmış.

Gelir artışının büyük kısmının nüfusun %20'sinin eline geçtiğini biliyor-duk. Fakat bu kitabın iddiasına göre 2001-2006 yılları arasında ABD'deki gelir artışının %53'ü nüfusun en zengin %20'nin değil, %1'in eline geçmiş. En zengin %1 nüfusun mili gelirden aldığı pay 1974'de %9 iken bu pay 2007 yılında % 23,5'a çökmiş.

1979 ile 2005 yılları arasında en zengin 300 bin kişinin eline geçen gelir artışı, geni kalan 180 milyonun eline geçen gelir artışının yarısı kadar olmuş; Üstelik bu kazanç yoğunlaşması 1984'den bu yana sürekli bir manzara göstermiş. 1960 ile 2007 arasında Kennedy, Johnson, Nixon, Ford ve Carter zamanlarında en zengin %1 nüfusun gelirden aldığı pay %10 iken bu oran Regan ve Baba Bush döneminde %15'e, Clinton döneminde %20'ye ve Oğul Bush döneminde de %24'e çıktı.

Baska bir tablo da nüfus dilimlerindeki 1976 ile 2006 arasındaki gelir ar-taş hızlarını gösteriyor. Buna göre bu 27 yılda nüfusun en yoksuldan en zengin %20 lik dilimlerinde gelir artışı şöyledir:

En yoksul %20:	%11 gelir artışı
Sonraki %20:	18
Ortadaki %20:	21
Dördüncü %20:	32
En zengin %20:	55
(En zengin %1 :)	(% 256)

Amerikalı bu süreç, dünyanın en zengini olan bir ekonominin durumu göz önüne dökme bakımından önemlidir. Fakat bu gözdeki bir nokta var: Ücret farklarının tetiklediği ikinci sanayi devrimi nedeniyle şimdije kadar yok-sul kalmış ülkeler hızla büyürken (örneğin Çin'in, Hindistan'ın ve bu gibi ül-kelerin büyümesi), elbette ki dünyadaki yoksulluğu azaltacak.

Fakat yine bütün dünyada örneklerini gördüğümüz gibi, ekonomi içi gelir dağılımının yurt içinde bozulacağı, toplumsal rahatsızlıklara neden ola-cağı şüphesiz.

Ne yazık ki ülkemizde de durum farklı değil. Bu kadar işsiz ve aç insanların olduğu bir ülkede, yatırımlarında tanesi 7 milyon liranın üzerinde olan yattar, Ferrari marka otomobiller, milyonluk kaşaneler nasıl satılabilir? Herhalde düzende bir bozukluk olduğu kuşkusuz. En azından bu gü-nük etik düşüncelerin iler tutar tarafı var mı? Etrafa aç çocuklar varken nü-fusun bir kısmının milyonlar harcaması hangi dñe siğar?

Bir kaç okuyucum da gelen mektuplarda, "Peki, ne yapmalı?" diye soruyor. Bu konuda bazi genel cevaplara on iki yıl önce yazdığım bir kitap-da "değinmiş, düşük ücretli ekonomilerin giderek zenginleşeceğini yazmış, ve şu tesbiti yapmışım: ² /"Kinci Sanayi Devrimi'nin Türkiye'yi sadece da-ha zengin değil, aynı zamanda daha uygar ve mutlu yarınlara götürmesini istiyorsak eğitim kurumlarımıza, ama özellikle de derim üniversitelerimizin gelişmesine önem vermeliyiz."

Aynı kitapda demokrasi kelimesinin çok yanlış anlaşılığından da şihat ettim. Sanıyorum ki bu konuda yeni düşünceler geliştirmeye zama-nı. Bu konudaki düşüncelerim on beş gün sonraki yazımın konusu olacak. (517)

¹Jacob S. Hacker & Paul Pierson, *Winner - Take - All Politics*, (Simon and Schuster, New York, N.Y., 2010)

²Oktay Yenal, *Uluslararası Zenginliği ve Uygunluğu - Eğitim Boyutu*, (Türkiye İş Bankası Kü-tür Yayınları, 1999)

nâlarda meslek hayatının en görkemli heykeltaşlık buluntularını ve kabartmaların gün ışığına qırtıltı. Buldukları Hera, Herakles, Hypnos, Büyük Is-kenker, Kithonlu Büyük Iskenker, Zithri Hadri-a-nus, Çapık Trianus, Zithri Trianus heykelleri ve Herakles büstü bugün Antalya Müzesi'nin en seçkin eserleri arasında.

Jale İnan, Öğrenciliğinden itibaren heykeltaşlık sanatına büyük ilgi duydı. Macar asıllı Profesör A. Hekler'in ve Max Wegner'in misafiri hoca olarak Berlin Üniversitesi'nde vertikilleri Roma Portre Sa-natı ders ve seminerlerine katıldı, akademik çal-ışıklarında heykel sanatının bu bölümüm ile ya-kından ilgiledi. 1965'te, bu alandaki çalışmalarına ilk eseri olan "Antalya Bölgesi Roma Devri Portreleri" adlı kitabı, Türk Tarih Kurumu tara-fından Türkçe ve Almanca olarak yayımlanıldı. Bu strada, aynı konu ile ilgilenen Almanya'daki Rosenbaum ile birlikte yaşadıkları "Roman and Early Byzantine Portrait Sculpture in Asia Minor", 1966'da British Academy tarafından yayıldı. "To-roslarda Bir Antik Kent: Lyrbe - Seleukeia" başlığı ile Arkeoloji ve Sanat Yayımları'na yayınlan-dı.

İnan'ın diğer önemli çalışması, Pergenin Roma Dönemi Heykeltaşlığı adlı eseridir. Bu anı-tsal katalog 1946-1987 de Pergen antik kentinde ve 1985-1992 de Pergen Tiyatrosu'nda yaptığı kazılarda ortaya qıkarılanlar 222 adet heykeltaşlık eserinden oluşan maketlerdir. Ancak 1995'ten sonra başlayan rahasızlığı nedeniyle, bu önemli değerlendirmeleri istedigi şekilde bitiremedi.

Mermiler basına hazır olan heykellerin daha fazla gecikmeden hiç olmaza bölüm bölüm, bilim dünyasına sunulması konusundaki önerimiz üzerine, bu serinin ilk çalışması 2000 yılı 1 Şubat'ında 86. doğum gününe yürüttüldü. Hastalığının iyice arttığı dönemde bu gelişime ona büyük moral ve mur-luluk verdi. Ancak rahatsızlığı gitmekçe ağrالاşan sevgili hocamız 21 Şubat 2001'de aramızdan ayrılmıştır. Uzun bilimsel yaşamında titizlikle toplantı ki-taplarının önemli bölümünü sağlığında Antalya Müzesi'ne hibé etti. Ölümünün 10. yıldönümünde anısını sevgi, saygı ve minnetle anıyoruz.

DİĞER KATKILARI

İnan'ın, SIDE müzesindeki heykeller konusunda, İngilizce ve Türkçe olarak hazırladığı "Side'nin Ro-

man Antalya'nın düzlük sahil-i

pergelini kapsayan antik Pamphylia bölgesinin en önemini yereşen merkezlerinden birisidir. İnan'ın Ar-keolojî ve Sanat Yayımları tarafından bir dizi halin-hâde yayına hazırlanan "Pergen'in Roma Devri Heykeltaşlığı" adlı eseri 1985-1987 yıllarında Pergen an-ka-torlu ve 1985-1992 yılları arasında Pergen Ti-yatrosu'nda yapılan kazılarda gün ışığına çkartılan heykeltaşlık yapışlarından oluşmaktadır. Bu kitapta güney hamamında 1980'de bulunan Athena Torsosu (Athena Parthenos), ile 1987'de bulunan Athena (Neptun Variantı) heykele, 1953'te Hellenistik dönem

kapsı avlusunda ele geçen Aprodite (Dayanın Aphrodite Tipi) ile 1954 yılı Hadrian Tak kazı-sında bulunan Týkhe heykele yer almaktadır. 56 sayfa.

Pergen Roma Devri Heykeltaşlığı - I - Jale İnan

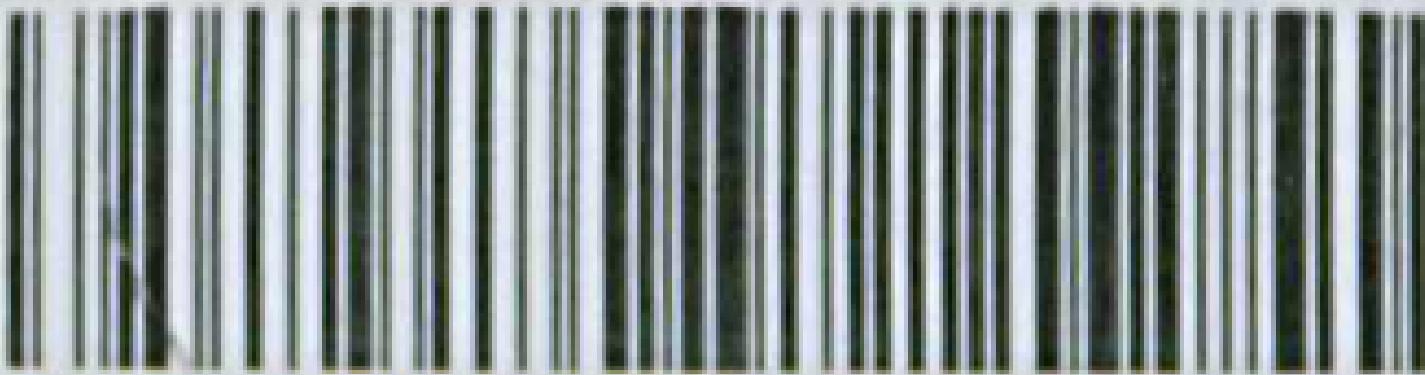
Pergen Antalya'nın düzlük sahil-i pergelini kapsayan antik Pamphylia bölgesinin en önemini yereşen merkezlerinden birisidir. İnan'ın Ar-keolojî ve Sanat Yayımları tarafından bir dizi halin-hâde yayına hazırlanan "Pergen'in Roma Devri Heykeltaşlığı" adlı eseri 1985-1987 yıllarında Pergen an-ka-torlu ve 1985-1992 yılları arasında Pergen Ti-yatrosu'nda yapılan kazılarda gün ışığına çkartılan heykeltaşlık yapışlarından oluşmaktadır. Bu kitapta güney hamamında 1980'de bulunan Athena Torsosu (Athena Parthenos), ile 1987'de bulunan Athena (Neptun Variantı) heykele, 1953'te Hellenistik dönem

kapsı avlusunda ele geçen Aprodite (Dayanın Aphrodite Tipi) ile 1954 yılı Hadrian Tak kazı-sında bulunan Týkhe heykele yer almaktadır. 56 sayfa.

Pergen Roma Devri Heykeltaşlığı - II - Jale İnan

Pergen Antalya'nın düzlük sahil-i pergelini kapsayan antik Pamphylia bölgesinin en önemini yereşen merkezlerinden birisidir. İnan'ın Ar-keolojî ve Sanat Yayımları tarafından bir dizi halin-hâde yayına hazırlanan "Pergen'in Roma Devri Heykeltaşlığı" adlı eseri 1985-1987 yıllarında Pergen an-ka-torlu ve 1985-1992 yılları arasında Pergen Ti-yatrosu'nda yapılan kazılarda gün ışığına çkartılan heykeltaşlık yapışlarından oluşmaktadır. Bu kitapta güney hamamında 1980'de bulunan Athena Torsosu (Athena Parthenos), ile 1987'de bulunan Athena (Neptun Variantı) heykele, 1953'te Hellenistik dönem

Boğaziçi Üniversitesi
Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi
Jale İnan Arşivi

JALBIO00700305